

ŠIAULIŲ PEDAGOGINIO INSTITUTO SAVAITRAŠTIS

PEDAGOGAS

1996 RUGSĖJO 1 D.

Nr. 20-21 (926-927)

Su Rugsėju!

Vėl Rugsėjo 1-oji mus visus - dėstytojus, studentus, tarnautojus - kviečia į auditorijas, laboratorijas ir kabinetus, kad po gražios vasaros, pailsėję, su naujomis jėgomis, ryžtu ir naujais planais tęstume pradėtus darbus ir imtumės naujų. Daugeliui mūsų darbas - tai studijos: vieniems tai tik pirmieji žingsniai į mokslo pasaulį, kitiems - nauji iššūkiai, naujų tiesų atradimas ir dalijimasis jomis su kitais. O praktiškasis mūsų veiklos aspektas - nauji diplomuoti specialistai, t.y. mokytojai ir kitų kultūros bei ūkio sričių darbuotojai, kurie išlaikys mūsų tautos kultūrą ir kurs Lietuvos ateitį.

Aukštosios mokyklos gyvenime nebūna didelių revoliucijų, tačiau kiekvienais mokslo metais būna kas nors nauja, jau nekalbant apie tai, kad ateina šimtai naujų studentų, pradeda dirbti nauji dėstytojai. Lietuvoje dar toli gražu nesibaigia nei švietimo reforma, nei mokslo bei studijų pertvarka, nors esminiai pokyčiai jau yra įvykę.

Šie mokslo metai mūsų Institutui bus ypatingi: mes turime tapti Šiaurės Lietuvos universitetu! Kas idėmiau seka Instituto gyvenimą, gerai žino, kad šis reorganizacijos procesas jau yra prasidėjęs. Jau dirba ir Vyriausybės sudaryta ekspertų grupė, kuriai pavesta parengti reorganizacijos projektą. Tačiau galutinį žodį turi

tarti Lietuvos Seimas. Ir net jei šita reorganizacija dėl objektyvių ir subjektyvių priežasčių gali ir užtrukti, mesturime eiti! Universitetą patys nedvejodami, sąmoningai ir ryžtingai. Visų pirma todėl, kad tai yra būtina aukštojo universitetinio mokslo perspektyvai Šiauliuose ir visoje Šiaurės Lietuvoje. Kiti argumentai (o jų tikrai nemažai) išdėstyti spaudoje jau ne viename straipsnyje. Ėjimas į universitetą reiškia trijų pagrindinių mūsų veiklos sferų - studijų, mokslo ir materialinės bazės - nuolatinį progresą.

Turime dar tobulinti studijų programas ir formas, daugiau reikšmės teikdami sąmoningam savarankiškam studentų darbui, diskusijoms, konsultacijoms, atsisakydami neefektyvių tradicinių viso sisteminio kurso paskaitų, smulkmenišką kontrolę keisdami į rimtus ir objektyvius egzaminus. Fakultetų administracija turi labiau rūpintis profesūros pritraukimu iš kitų universitetų ir mokslo institutų. Mokslo darbo srityje reikia labiau orientuotis į fundamentalius tyrimus, neapsiriboti taikomojo pobūdžio metodiniais darbais.

Manau, kiekvienas žinome, ką reikėtų ir galima būtų padaryti. Tik reikia didesnio noro ir atkaklumo įgyvendinant savo individualius, katedros ar fakulteto planus. Tokių gražių pavyzdžių turime. Pažįstame ne vieną energingą

Nukeita į 2 p.

Puikus mūsų Instituto studento M.Žukausko debiutas Atlantoje apvainikuotas olimpiniais medaliais!

Mūsų Instituto studentas Mindaugas Žukauskas Lietuvos olimpinės krepšinio rinktinės sudėtyje Atlantos olimpinėse žaidynėse iškovojo bronzos medalį. Tai pirmasis Instituto studentas, iškovojęs tokį aukštą apdovanojimą! Už iškovtą trečiąją vietą XXVI olimpinėse žaidynėse jis, kaip ir kiti krepšininkai, buvo apdovanotas Gedimino ordinu. "Pedagogo" skaitytojų vardu sveikiname Mindaugą su įgaringais apdovanojimais ir sėkmingu žaidimu olimpiadoje. Ta proga prieš pat mokslo metų pradžią susitikome su Mindaugu, rugpjūčio 24 d. atšventusiu 21-ąjį savo gimtadienį, ir užrašėme šį interviu.

Kur ir kada pradėjai žaisti krepšinį?

- Mokiausi Šiaulių 14-ojoje vidurinėje mokykloje. Kai buvau 7 m. ir jau mokiausi pirmoje klasėje, tėtis atvedė į krepšinio treniruotes. Nuo tada ir prasidėjo mano, kaip krepšininko, kelias. Jokia kita sporto šaka neužsimerėjau.

Ar jau tada buvai aukščiausias klasėje?

- Kad ne. Ūgiu neišsiskyriau.

Nukeita į 4 p.

Žodis dar nekrikštytiems studentams

Rasa RIBIKAUSKAITĖ

Balgiasi strazdanota vasara. Kaip kareiviai į eiles rikiuojasi suolai, blizginamos rašomosios lentos, vandens palytėtos nuo palangių, spintų nyksta dulkės, šonais viena prie kitos lentynose gula knygos. Ruošiamasi naujam darbui, naujam ivykiui, nauju svajonių išsipildymui. Bevaikštant Instituto koridoriais, žvilgsnis užkliuvo už nepažįstamų veidų, įdėmiai nužvelgiančių praeivius. Kas gi tie nepažįstamieji? Taip, tai būsimieji studentai, tiksliau pirmakursiai, o paprasčiausiai "fukasai". Taigi ši karta sulaužė tradiciją, gal kiek užbėgdami ivykiams už akių, nelaukdami, kol "paragaus" studentiškos duonos, "priremiame" juos prie sienos ir klausiamo. Ko? Ogi paprasčiausio dalyko, kad ir apie... praeitį. Kaip jiems sekėsi laikyti stojamuosius egzaminus, koks pirmasis išpūdis susidūręs akis į akį su dėstytojais, apie naujus draugus ir t.t.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet būsimieji studentai privalėjo Institutui atidirbti 24 val., arba kitaip tariant, 3 dienas po 8 val. Todėl visi pašnekovai buvo užklupti darbo vietoje. Gėlynus belastančius, langus bevalančius, takelius begražinančius ir užtiko "Pedagogas". Tiesa, dar viena menkutė pastabėlė: tarp pašnekovų nebus nė vieno studento iš Peda-

gogikos fakulteto. Kodėl? Į šį klausimą sunku atsakyti. Gal paprasčiausio atsitiktinumo dėka tuokart plušėjo tik Fizikos ir matematikos bei Filologijos fakultetų studentai.

Taigi su "Pedagogu" noriai bendravo Fizikos ir matematikos fakulteto studentės Sandra, Loreta, Sonata bei Filologijos fakulteto studentės Jurgita, Ligita, Ausma.

Sandra: "Būti fizikos ir matematikos mokytoja - mano vaikystės svajonė. Nors šiaip ši specialybė galbūt labiau tinka vaikinams, bet kadangi labai patiko ir dabar patinka spręsti matematikos uždavinius, tai ir pasirinkau ją. Pernai šiame fakultete mokėsi mano draugė. Bet po I kurso... iškrito. Todėl ir mane gąsdino, kad sunku mokyti, kad neverta net stoti, nes vis vien teks skristi lauk. Bet kažkodėl aš jos gąsdinimų neimu per daug giliai į širdį. Jeigu stengsiuosi, mokysiuos, tai kaip mane išmes? O šiaip, kadangi į šį fakultetą priėmė be stojamųjų, tik atsižvelgę į atestato vidurki, tai tiesiogiai bendrauti su dėstytojais neteko. Bet manau ir širdy giliai tikiu, kad konfliktų su jais išvengsiu. Esu ramaus būdo, į konfliktus nelinkusi veltis.

Tiesa, iki pat mokslo metų pabaigos nesakiau klases draugams, net auklėtojai, kur stosiū. Tik kai 12 klasės pabaigoje priėmė prie sienos, pasakiau, kad stosiū į ... aukštesniąją mokyklą. Kodėl? Dabar net pati tiksliai nežinau, bet ne tai svarbiausia. Juk svarbu, kad aš įstojau būtent ten, kur norėjau. Ne per

toliausiai nuo namų (Sandra gyvena netoli Pakruojo - aut. past.) labai gražaus miesto aukštąją mokyklą!

Loreta ir Sonata: "Draugai siūlė stoti į Vilniaus universitetą, sakydami, kad Šiaulių pedagoginiame institute sunku studijuoti. Bet mes nusprendėme išbandyti savų kailių, ar tikrai taip sunku (juokiasi). Juk kiek sutikome senbuvų, nė vieno nematėme nudirtų kailių. O, be to, pačios įsitikinome, kad dėstytojai draugiški ir nelinko pikto. Mat prieš brandos egzaminus lankėme parengiamuosius matematikos (dėst. T. Tamošiūnas) ir lietuvių k. (dėst. pr. rekt. J. Pabrėža) kursus. Šie dėstytojai paliko neišdildomą išpūdį. Ir pašmaikštaus, ir paprasčiausiai kaip lygus su lygiu pasikalbės. Ovidurinėje juk jautėme, kad į mus žūri kaip į vaikus. Todėl, pabendraus su tokiais dėstytojais, noris ir vėl grįžti į auditorijas ir klausyti jų paskaitų. Aišku, galbūt visokių teks sutikti, bet, mūsų manymu, gerų, draugiškų dėstytojų čia dirba daugiau. O juk kitaip ir būti negali, juk jie turi būti pavyzdys studentams..."

Ausma: "Stojau į anglų kalbą. Kadangi į šią specialybę stojančiųjų buvo daug (net 5 į vieną vietą), tai jautėsi įtampa. Ir baisu pamačius tokią minia buvo, ir kažkaip... ramu. Atrodė, kaip bus skirta, taip bus. Ir kadangi šiandien aš čia (Su Ausma kalbėjome Instituto agrobiologijos stotyje - aut. past.), vadinasi, man likimas lėmė istoti. Dėstytojai draugiški, nė vienas nebuvo priešiskai nusiteikęs. Nors sunku buvo įstoti, bet nelengva ir čia dirbti. Toks karštis. Nors mes turime sodą, bet tenai dirbdavo mama. Jei būčiau žinojusi, kad šitoje agrobiologijos stotyje bus taip sunku, būčiau mama atsivežusi (juokiasi). Žinoma, juokauju.

O dėl studijų, tai manau, kad man tikrai nebus liūdna, nes daug klases draugų įstojo į įvairius Instituto fakultetus".

Ligita: "Nuo pirmos klasės svajoju tapti mokytoja, o nuo 10 kl. pradėjau rimčiau mąstyti apie lietuvių kalbą. Tėvai norėjo, kad rinkčiausi užsienio kalbą, bet aš madų nesivaikau. Todėl likau ištikima savo pasirinkimui. Draugai, sužinoję, kad

rengiuosi būti mokytoja, tik akis išpūsdavo, o kai dar pridurdavau, jog būsiu lietuvių k. mokytoja, tai iš viso už galvos susiimdavo. Ir kaip jie tokio baisaus matė šiame darbe, nesuprantu.

Labai patiko centrinių rūmų pastatas, toks didelis, erdvus. Didelį išpūdį padarė amfiteatrinė auditorija, kurioje laikėme literatūros egzaminą. Akis į akį susidūrė su dėstytojais neteko. Bet nors ir trumpai su kairiais pabendraus liko šitas išpūdis. Susiradau nemažai draugų. Kadangi aš gyvenu Telšiuose, tai prakalbus man gimtąją tarpe daugelis aukštaičių stebėjosi mano tarimi; gyrė, kad ji labai graži. Šiaip, kai labai pasistengiu, galiu kalbėti be jokio "akcento" ir bendrine kalba ir niekas net nenutuokia, nuo kokio krašto aš kilusi.

Jeigu vėl kalbėsime apie stojamuosius, tai aš netikėjau, kad įstosiū, nes niekada per daug savimi nepasitikėjau. Okai išgirdau savo pavardę, maniau, kad širdis iš laimės nustos plakusi. Kaip džiugu buvo! O kokia buvo kitų reakcija? Aš ir pati savęs klausiau: "Ar aš nepastebėjau, ar iš tikrųjų taip buvo?" Jokios reakcijos. Neikas džiaugėsi, kad įstojo, nei kas krintosi, kad neįstojo. O gal tik man iš tos laimės taip atrodė..."

Jurgita: "Studijuoti lietuvių kalbą ir literatūrą apsisprendžiau paskutinę akimirka, nes ilgą laiką svajoju stoti į prancūzų kalbą, bet kadangi šios specialybės SPI nebuvo, teko ryžtis naujam žingsniui. Mano buvusi lietuvių kalbos mokytoja pritarė mano pasirinkimui ir džiaugėsi, kaip ji pati sakė, "kad jos pėdomis einu", todėl siūlė prireikus kokios nors pagalbos nepamiršti jos ir visada į ją kreiptis. Taigi jau lengviau, kai žinai, kad yra kas tavę palaiko, bus į ką kreiptis iškilus sunkumams.

Mano manymu, sėkmė lėmė tai, jog buvo nedidelis konkursas (tik 1,6 į 1 vietą). Kai perskaitė mano pavardę, iš tos laimės net apsiverkiau. Ir turbūt keistai atrodžiau. Tie, kas neįstojo, neverkė..."

Taigi iš pirmakursių minčių matyti, kad jos optimistės ir draugiškai nusiteikiosios prieš naujus mokslo metus dėstytoju atžvilgiu. Todėl ir "Pedagogas" linkito paties kitiems studentams ir dėstytojams. Pamirškite nuoskaudas ir Rugsėjo 1-ąją sutikite šviesiomis mintimis ir gerai nusiteikę.

Su Rugsėju!

Atkelta iš 1 p.

dėstytoja, aktyviai dirbantį mokslinį darbą, sugebantį rasti paramą, gauti grantus stažuotėms užsienyje. Gerai pamaži dirbo Instituto meno kolektyvai, suorganizavę gražią "Studentiško pavasario" šventę. Stiprėja tarptautiniai Instituto ryšiai, realizuojamos bendros programos. Pernai dvi didelės studentų grupės turėjo galimybę susipažinti su Danijos švietimo sistema. Šiemet patvirtinta nauja "Tempus" programa, kurioje kartu su Mančesterio (Anglija), Kristianstado (Svedija) bei Klajpedos universitetais dalyvaus ir SPI. Praėjusiais metais reguliariai per Šiaulių televiziją buvo rodomos SPI televizijos studijos laidos. ...Galima būtų kalbėti dar apie daug ką ir išvardyti daug pavardžių, tačiau sąmoningai to nedarau. Viena aišku, kad pernai Ins-tutas žengė žingsnį į priekį, šiemet bus žengtas kitas, tikjuosi, dar reikšmingesnis.

Sveikinu visus Instituto dėstytojus ir studentus, visą Instituto bendruomenę su naujais mokslo metais, linkiu kūrybingo darbo ir visokeriopos sėkmės!

Rektorius Aloyzas GUDAVIČIUS

"Norėtusi, kad fakultetas padėtų Institutui tapti universitetu..."

Rasa RIBIKAUSKAITĖ

Filologijos fakultete dvelktelėjo nauji vėjai, pirmi metai Dekanės pareigas eis doc. Genovaitė Kačiuškienė. Visada besisvpsančia, žvalią dėstytoja, jos malonų balsą paskaitų, pertraukų metu girdėdavo Pedagogikos fakulteto studentai, šiemet išgirs ir filologai.

Taigi keletas "Pedagogo" klausimų naujajai Dekanei.

Nauji mokslo metai, nauja Dekanė. Kokios dar naujovės laukia Filologijos fakulteto studentų?

- Naujovės? Nebebus skambučių ir gazuoto vandens automato...

Gal neišsižėis pirmakursiai, jeigu juos pavadinsime naujokais. Taigi kiek jų įstojo į Filologijos fakultetą?

- Šiais metais į Filologijos fakultetą priimta 130 pirmakursių. Didžiausi konkursai, kaip ir tikėtasi, buvo įvokiečių ir anglų kalbų specialybes. Net egzamino metu gauti 8 balai dar negarantavo laisvyto klausytojo statuso. Beje, šiek tiek netikėtai pasirodė susidomėjimas rusų kalbos ir

literatūros specialybe.

Gal esate numačiusi kokių specialių "kovos" su nepažangiais studentais būdų?

- Nei dekanatas, nei Instituto Rektorius negali užkirsti kelio nepažangumui. Kaip pasaulyje yra ir geru, ir blogu žmonių, taip ir Institute yra, buvo ir bus nepažangių studentų, nes, deja, ne visu studentų yra vienoda studijų motyvacija. Kol studentas nesuvoks, kad studijos yra būtinos jam pačiam, kad jis ne šiaip sau čia leidžia laiką ir retkarčiais laiko egzaminus, o bėrsta kaip specialistas, nuo kurio kvalifikacijos priklausys daugelis dalykų - mokyklos, mokslo, pagaliau šalies

prestizas, tol bus ne tik studijuojančių, bet ir studentaujančių.

Manau, kad pats geriausias vaistas jau išrastas - tai mokesčiai už studijas. Tik jis turėtų būti gerokai didesnis negu dabar, kaip kad yra kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose.

Kas Jus labiausiai gąsdina?

- Jaunų žmonių pasyvumas bei iniciatyvos stoka. Juk žmogui negali pakakti vien darbo ir duonos. Kartais norisi ir švenčių, atsipalaiduoti, šiltai pabendrauti. Bet šventės juk nevaikščioja po namus, jos pačios neateis ir pas mus, jas reikia susikurti. Noriu viltis, kad mūsų fakulteto studentai ir dėstytojai - iniciatyvūs žmonės, kūrėjai visomis prasmėmis. Ir tokių pavyzdžių yra...

Prakalbote apie viltis, gal atskleistumėte skaitytojams savo ateities planus?

- Planai ateičiai - kol kas tik gražios svajonės, kurias norėtusi įgyvendinti. Jų daug, o pati didžiausia - kad fakultetas išnaudotų visas savo galias ir padėtų Institutui tapti Universitetu. Ne formaliai, o iš esmės. Vadinasi, tam bus reikalinga ir studijų kokybė, ir dėstytojų kompetencija, ir Instituto vardo garsinimas, ir dar daug įvairiausių veiksnių.

Taip pat norėtusi, kad kuo greičiau pajėgtume įsteigti kalbotyros doktorantūrą ir patys išsiugdytume aukščiausio lygio specialistus.

Norėčiau, kad studentai vėlgi

ne formaliai įsijungtų į šalies studentijos gyvenimą, būtų įvairių renginių iniciatoriai, kad artimiau susibūčiuotų su Dailės fakulteto studentais, kad jų darbų ekspozicijos puoštų mūsų rūmus, o jų rūmuose sklandytų poezijos paukštė, norėtusi kad draugystė su Pedagogikos fakultetu išsiliestų muzika. Taip pat išgirsti filologų chorinės muzikos ansamblių.

Ir dar labai norėtusi, kad prašviesėtų III rūmų vidus, kad būtų jaučiau ir šilčiau...

Taigi studijos čia pat. Jūsų palinkėjimai juos pradedantiems.

- Sveikindama visus Instituto dėstytojus ir studentus su Rugsėjo 1-ąja, ypač norėčiau kreiptis į pirmakursius, kad jie nuo pat pirmųjų dienų nelaukdami "krykštynų", kuo greičiau įsitrauktų į Instituto akademinį ir kultūrinį gyvenimą, kad brangintų kiekvieną minutę, praleistą čia, ir gerbtų mūsų Instituto studento vardą. Pažangių metų visiems

Mūsų rankininkai - į Kopenhagą

Rugpjūčio 28 d. mūsų Instituto vyrų rankinio komanda, kurią treniruoja A. Grabauskas, išvyko Kopenhagą pirmą kartą dalyvauti Europos studentų rankinio čempionate. Varžybose dalyvaus 17 šalių komandos. Mūsų šalis išvyką į šias tarptautines varžybas suorganizavo Pedagogikos fakulteto dekanas doc. S. Tumėnas. Kartu su komanda į Daniją išvyko ir Kūno kultūros katedros vedėjas doc. P. Ivanovas. "Pedagogo" inf.

Reorganizacijos traukinys pajudėjo

Rugpjūčio 27 d. Institute įvyko pirmasis Lietuvos Vyriausybės sudarytos ekspertų grupės ŠPI ir KTU Šiaulių politechnikos fakulteto reorganizavimo klausimams nagrinėti posėdis. Šioje ekspertų grupėje yra: J.R. Puodžius, Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius, Mokslo ir studijų departamento direktorius (grupės vadovas);

A. Gudavičius, Šiaulių pedagoginio instituto rektorius, K. Kriščiūnas, Kauno technologijos universiteto rektorius, A. Lankauskas, Šiaulių miesto meras, A. Mickis, Kauno medicinos akademijos profesorius, Lietuvos mokslo tarybos mokslo ir studijų plėtros ir

atestacijos komisijos pirmininkas, A. Pakerys, Vilniaus pedagoginio universiteto rektorius.

Ši ekspertų grupė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 768 nustatyta tvarka turi iki 1996 m. spalio 1 d. parengti suderintą su suinteresuotomis žinybomis ir mokslo ir studijų institucijomis Šiaulių pedagoginio instituto ir Kauno technologijos universiteto Šiaulių politechnikos fakulteto reorganizavimo į Šiaulių universitetą ir Šiaulių universiteto veiklos projektą.

Kaip pažymėjo Instituto Rektorius prof. A. Gudavičius, parengtas projektas bus svarstomas Lietuvos mokslo taryboje atsiž-

velgiant į Lietuvos mokslų akademijos ir Rektorius konferencijos nuomonę. Tik po to bus parengtos galutinės išvados Vyriausybei ir Seimui. Tai gana netrumpas kelias. Įvykusiame pirmajame ekspertų komisijos posėdyje visi nariai pareiškė savo nuomonę dėl šių dviejų aukštųjų mokyklų reorganizavimo. Visų nuomone, reorganizavimas būtinas, jei galvojame apie Šiaulių ir Šiaurės Lietuvos regiono ateitį, perspektyvas. Artimiausias abiejų miesto aukštųjų mokyklų uždavinys - parengti studijų programų bei mokslo tiriamojo darbo galimas kryptis ir išanalizuoti dabartinę materialinės bazės būklę bei perspektyvas ją plėsti.

"Pedagogo" inf.

Ūkiniai rūpesčiai

Prasidėjo nauji mokslo metai. Ar jaukias turėsime darbo sąlygas, paklausėme Ūkio skyriaus viršininko Algirdo Kalvaičio:

"Naujiems mokslo metams rengėmės sparčiai. III rūmuose Braizybos ir darbų katedrai įrengiama nauja auditorija; griunamos senos pertvaros.

Remonto darbų "paragauja" ir III rūmai, kurių būklė avarinė. Gelbstint juos nuo su griuvimo remontuojamas, skardinamas stogas. Kiek leidžia finansai, tvarkomas fasadas, taip pat remontuojama 13-oji auditorija.

Studentų bendrabutyje pakeisis centrinio šildymo magistralinis vamzdynas. Praplauti ir hidrauliškai išbandyti visų Instituto objektų šilumos tinklai. Žodžiu, žiema, kuri ir kokie šalčiai spausių, jeigu tik užteks šildymui pinigų, turėtume gyventi šiltai".

"Pedagogo" inf.

Puikus mūsų Instituto studento M.Žukausko debiutas Atlantoje apvainikuotas olimpiniu medaliu!

Atkelta iš 1 p.

Kas pirmasis buvo tavo treneris?

- A.Sireika.

O kada pradėjai žaisti geriausioje Šiaulių krepšinio komandoje?

- Kai buvau 15 metų, pakvietė Šiaulių "Kelininkai". Tada jis žaidė žemesnėje Lietuvos čempionato lygoje.

Kai prasidėjo LKL varžybos ir jose vis sėkmingiau žaidėi, ar pradėjai galvoti apie rinktinę?

- Tikrai negalvojau. Nors patekdavau į žvaigždžių varžybas ir treneriai, matyt, jau mane pastebėjo.

Kada pajutai, kad pakliūsi į Lietuvos olimpinę rinktinę: ar stovyklos metu Druskininkuose, ar išvykų į Australiją, Vokietiją, Ispaniją metu?

- Druskininkuose treniruočių stovykloje pasijutau tikru kandidatu į Lietuvos rinktinę. Tiesa, joje nebuvo geriausių žaidėjų - A.Sabonio

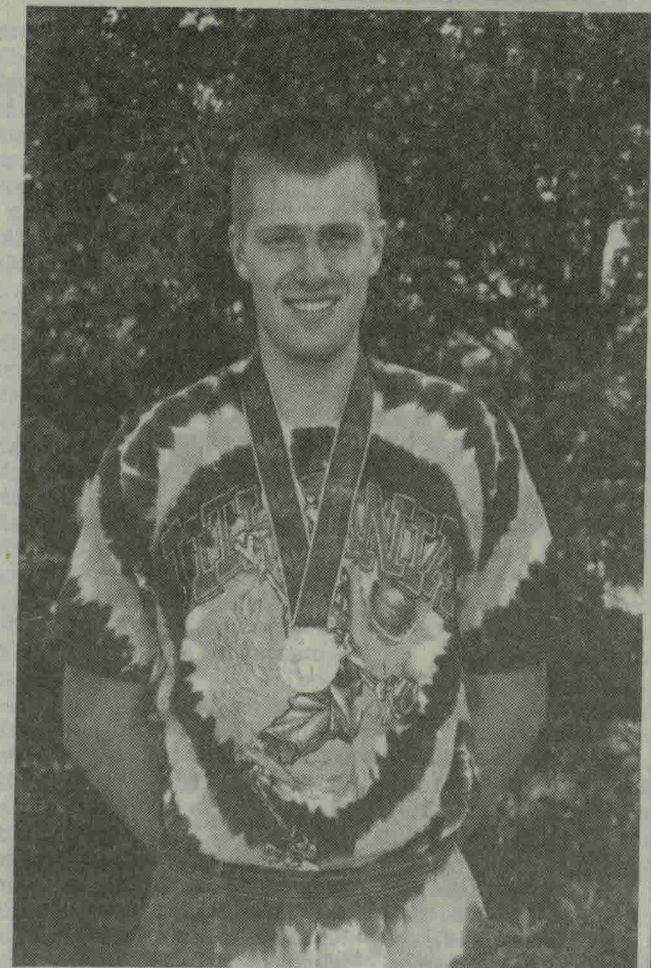
ir Š.Marčiulionio. Grįžus iš Australijos, į komanda įsijungė G.Einikis, A.Sabonis... Tada jau susiformavo rinktinės pagrindas, aš pakliuvau į jį.

Atlantoje neretai pasirodydavai startiniame penketuke. Ar tai buvo trenerio taktinis sumanymas, ar paprasčiausiai nebuvo pajėgesnių žaidėjų?

- Į startinį penketuką pakliūdavau, kai treneriai matydavo, kad G.Einikis nespės uždegti greitesnio puolėjo.

Matėme, kad daug žaidėi be kamuolio, o "Šiaulių" komandoje tu grėsmingiausiai atrodai, kai grasini varžovų krepšiu. Ar tokį tavo žaidimo stilių Atlantoje suplanavo treneriai, ar paprasčiausiai negaudavai kamuolių?

- Rinktinėje yra pripažinti lyderiai, kurie meta į varžovų krepšį (A.Sabonis, Š.Marčiulionis, R.Kurtinaitis). Naujokas, atėjęs į rinktinę, nepakeisi žaidimo stiliaus. Stengiesi daugiau padirbėti gynyboje,

nepadaryti klaidų. Man treneriai kėlė uždavinį gerai sužaisti gynyboje, nes treniruotėse pamatė, kad galiu gerai gintis. O įmesti į varžovų krepšį buvo kam.

Ar gaudavai kritikos? Kaip į ją reaguoji?

- Be kritikos, turbūt, nė vienas žaidėjas neapsieina. Padarai klaidų ir už jas reikia atsakyti. Treneriai po kiekvienų rungtynių analizuodavo žaidimą ir pasakydavo, kas buvo gerai, o kas blogai.

Kokia buvo atmosfera Lietuvos rinktinėje Atlantoje?

- Normali. Komandaturėjo viena tikslą ir jo siekė. Norėjome sidabro, bet ir bronzai visai neblogai. Laikraščiai daug ko prirašė nereikalingo. Matyt, kažkokiomis sensacijomis bandė pritraukti kuo daugiau skaitytojų. Tuo labai buvo pasipiktinę Š.Marčiulionis, A.Sabonis ir treneris V.Garastas.

Ar būtų rinktinėi padėję Ž. Ilgauskas ir kiti jauni krepšininkai?

- Ž. Ilgauskas metus nesportavo. Ką jis gali, parodė per finalines LKL rungtynes...

Į kuriuos krepšininkus norėtum lygiuotis?

- Iš Lietuvos krepšininkų

Nukelta į 5 p.

Puikus mūsų Instituto studento M.Žukausko debiutas Atlantoje apvainikuotas olimpiniumi medaliu!

Atkelta iš 4 p.

man labiausiai patinka A.Karnišovas. Jis yra mano pozicijos žaidėjas. O mano idealas yra C.Barklis. Aš gal nežaisiu taip, kaip jis, ir ne toks mano žaidimo stilius, bet man jis patinka.

Ar treniruočių krūviai rinktinėje skiriasi nuo treniruočių klubuose?

- Kiekvienas treneris turi savo metodiką. Rinktinėje treniruojamės vienaip, klube - kitaip. Aišku, krūviai Australijoje, Ispanijoje buvo tikrai labai dideli. Per dieną vykdavo dvi ilgos ir sunkios treniruotės. Atvykę į Ameriką, daugiau treniravomės salėse.

Atlantoje matei įvairias komandas. Kaip ir kuo skiriasi Lietuvos krepšinininkų pasirėngimas?

- Labai skiriasi europiečių ir Amerikos bei Australijos krepšinininkų pasirėngimas. Amerikiečiai yra fiziškai stipresni, geriau pasirėngę atletškai. Tiesa, jie žaidžia daugiau "jėgos" krepšinį. Na, o Europos komandos turi daugiau gerų "šnaiperių" ir

žaidžia daugiau "galva".

Kaip reaguoji, kai nesiseka žaisti?

- Pykstu ant savęs. Gerai, kai komanda laimi, bet jei ne, tai liūdna būna.

Kaip jautiesi žaisdamas prieš autoritetus?

- LKL jokių autoritetų nežiūriu. O būnant Atlantoje, šalia tokių žvaigždžių, kurias matei tik televizijos ekrane, truputį nejauku. O dabar, grįžęs iš Atlantos, jaučiu pasitikėjimą savo jėgomis ir krepšinio grandus žiūriu knip priešininką. Truputį jaučiau nepasitikėjimą savo jėgomis prieš rungtynes su Jugoslavijos ir JAV komandomis. O geriausiai sekėsi rungtynėse su graikais ir australais.

Ar daug patarinėjo, kaip žaisti, rinktinės asai A.Sabonis, Š.Marčiulionis?

- A.Sabonis dirbo "savo darbą" ir nepatarinėjo. O Š.Marčiulionis, turėdamas ilgesnį lie žuvį, kaip žurnalistas, patarinėjo gan nemažai.

Ar žaisdamas rinktinėje Olimpiadoje papildai savo žaidimo taktikos arsenalą?

- Gavau labai daug naujo. Ypač daug žaidimo gynyboje taktikos paslapčių mums atskleidė trenerio asistentas D.Nelsonas.

Kas labiausiai įsiminė Olimpiadoje?

- Aplinkui, kur eini, labai daug pasaulio sporto žvaigždžių. Ir, aišku, maloniausia buvo užlipti ant garbės pėdestalo per apdovanojimo ceremoniją, kuri paliko neišdildomą įspūdį.

Tau liko vieneri metai studijuoti mūsų Institute. Ką planuoji veikti toliau?

- Stengsiuosi žaisti krepšinį ir kaip nors užbaigti studijas. O po to pažūrėsim...

Ar gavai pasiūlymų žaisti kitur?

- Ne. Užsienio klubai perka tokius žaidėjus, kurie pelno daug taškų. O žaidėjų, kurie gerai žaidžia gynyboje, kiekvienas klubas turi ir savų. Atlantoje visą dėmesį buvau sutelkęs į gynybą, todėl taškų pelniau nedaug.

Ką veiki laisvalaikiu?

- Mėgstu muziką, kai turiu laisvą minutę, nepraleidžiu

progos jos pasiklausti.

Kokie artimiausi sportiniai planai?

- Spalio pradžioje prasidės naujasis krepšinio čempionatas ir jau dabar su "Šiaulių" krepšinio klubu įtemptai ruošiamės. Na, o rugsėjo 11 d. Šiauliuose žaisime pirmąsias R.Koračo taurės rungtynes su Suomijos krepšinininkais. Tikimės juos įveikti, nors žinių apie šią komandą neturime.

Su olimpiniais medaliais tave sveikino šalies Prezidentas, įteikdamas ketvirtą laipsnio Gedimino ordina, Vyriausybė, Šiaulių Meras. Kaip pasveikino Instituto rektoratas, sporto vadovai?

- Kol kas ne.

Ačiū už interviu. Linkiu sėkmės studijose ir krepšinio aikštelėje.

Kalbėjosi Z.Ripinskis

Nuotraukos iš M.Žukausko archyvo

Pagalba negalės ištiktiems

Rasa RIBIKAUSKAITĖ

Šią Rugsėjo pirmąją kartu su Instituto darbuotojais, studentais mokslo metų pradžios šventėje dalyvaus ir Irena Perminienė, Kristina Kosovskaja bei Galina Janušienė. Šioms moterims likimas iškrėtė žiaurų pokštą - nuo pat vaikystės jų dienos bėga invalidų vežimėliuose. Tačiau šios moterys gyvenime stengiasi būti šalia sveikųjų: mokyti, dirbti kartu su jais. Jų norą mokyti akivaizdžiai įrodo atstumai, kuriuos jos įveikė atveždamos dokumentus į Spec.pedagogikos fakultetą. I.Perminienė atvyko iš Raseinių (ji - invalidų draugijos Raseinių skyriaus pirmininkė), K.Kosovskaja iš Trakų raj., G.Janušienė iš

Vilniaus.

"Siekdami sudaryti sąlygas studijuoti negalės ištiktiems žmonėms, Instituto rektoratas kartu su Socialinės pedagogikos ir psichologijos katedra kreipėsi į Lietuvos invalidų reikalų tarybą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės su prašymu skirti lėšų neįgalinčių žmonių (judėjimo negalė) gyvenamojo ploto studentų bendrabutyje pritaikymo bei įvažiavimo į bendrabutį darbams atlikti. Kol kas darbus finansuoja Instituto, o Invalidų taryba pažadėjo, užbaigus pritaikymo darbus, padėti Institutui išspręsti šią finansinę problemą, - pasakoja Socialinės pedagogikos ir psichologijos katedros vedėjas prof.Vyt.Karvelis. - Parengus

projektą, nuo liepos 20 d. studentams gyventi pritaikomas 101 numeriu pažymėtas kambarys (blokas) bei rengiamas įvažiavimas į II studentų bendrabutį. Visus darbus atlieka konkursą laimėjusi UAB "Vika". Gavus papildomai lėšų planuojama buvusiam sanitariniame mazge įrengti dušą. O miesto savivaldybei įteiktas raštas, kuriame prašoma pritaikyti P.Višinskio g. šaligatvį, kad jis nesukeltų šioms studentėms sunkumų vykstant į Institutą ir grįžtant atgal.

Kad darbai vyktų sklandžiai ir būtų laiku užbaigti, daug pastangų deda ir Ukio skyriaus viršininkas A.Kalvaitis.

"Kadangi Instituto istorijoje tai antras atvejis, kai studijuos žmonės, turintys judėjimo ir atamos sutrikimų, tainelengva numatyti jų poreikius, bet kuogalėdami stengiamės ir stengsimės jiems padėti, - sako prof.Vyt.Karvelis. - Juk kai kuriose Lietuvos aukštosiose mokyklose, jau nekalbant apie

užsienį, studijuojintys neįgalieji žmonės aplinkiniams nebekelia jokios nuostabos. Tai kodėl ir mums nesudaryti sąlygų šiems asmenims mokyti čia? Juk ir Instituto, ir Specialiosios pedagogikos fakultetas yra daug padaręs rengiant specialistus darbai su neįgaliais vaikais.

Šį fakultetą baigė jau per 20 sutrikusios regos studentų, mokosi sutrikusios klausos asmenų, o štai žmonėms, turintiems judėjimo ir atamos sutrikimų, dar mažokai skyrėme dėmesio. O kadangi šie metai-Invalidų metai, taitarsi mus įpareigoja dar labiau padėti tokiems žmonėms, dar daugiau skirti jiems dėmesio. O prasidedant naujiems mokslo metams visos katedros vardu norėtūsi palinkėti šioms studentėms ir visiems, visiems sėkmės ir sveikatos".

Studentai, kurie rengiasi dėstyti mokykloje fizika, gerai pažįstametodikos laboratorijos vedėja dėstytoja Elena Stankienė. Ji nuoširdžiai padeda studentams savarankiškai rengtis laboratorijoje, suteikia galimybę susipažinti su fizikos prietaisais bei įrengimais, aprūpina metodine literatūra. Studentams lengviau išsiaiškinti painaus fizikos eksperimento technines ir

MŪSŲ JUBILIATAI

Darbštumo ir energijos pavyzdys

metodines savybes, surasti būdą, kaip atskleisti mokiniams fizikinio pasaulio paslaptis, sudominti jomis mokinius. O reiklumas užsiėmimų metu nuteikia studentus sistemingam darbui.

Dėstytoja yra Fizikos katedros pedagoginės praktikos vedėja. Jai tenka susitarti su geriausiais fizikos mokytojais, kurie gali priimti praktikantus ir jiems padėti. Reikia nuteikti studentus sėkmingai praktikai, parengti užduotis, stebėti praktiką, ją aptarti ir vertinti. Sėkmingai

pedagoginė praktika padeda susidaryti perspektyvą būsimajam mokytojui.

Siai dėstytojos įvairiausiai pedagoginei veiklai turi įtakos patirtis. Baigusi Kuršėnų vidurinę mokyklą, įdirba aštuonmetėje mokykloje, paskui stoja į mūsų Pedagoginį institutą. 1966 m. baigia fizikos ir darbų specialybę. Po studijų paliekama dirbti Fizikos katedroje, kurį laiką kartu dėsto fiziką mokykloje, dirba instruktore miesto jaunųjų technikų stotyje. Elena nuo mokyklos laikų domisi radijo sportu, turi didelę patirtį. Palaikė ryšius su įvairių šalių radijo mėgėjais, dalyvavo varžybose, apdovanota daugeliu diplomu. Jai suteiktas radijo sporto meistro vardas. Ne vienas studentui įpadėjo tapti radijo sportininku, sėkmingai organizuoti šią užklasinę veiklą mokykloje. Su gyvenimo draugu Edvardu (irgi sporto meistras) dažnai dalyvavo Lietuvos radijo sporto seminaruose ir varžybose, padėjo tobulėti

mokytojams ir mokiniams. Su šia sporto šaka jie supažindina "Fotono" vasaros stovyklos dalyvius. Pastaruoju metu dėstytoja domisi kompiuterių panaudojimu organizuojant studentų mokymą.

Fizikos katedros darbuotojai Elena myli už darbštumą, sąžiningumą, tiesų ir kartais kritišką žodi, humora. Jai rūpi visi katedros ir Instituto reikalai. Naudingų patarimų iš jos gali gauti ir sodininkai.

Dėstytoja Elena visada gyva, energinga, geros nuotaikos, nepaisant sunkių prisiminimų. Pokario metų šeima atsidūrė Krasnojarsko krašte, jaunai mergaitei teko patirti tremtinės dalį.

Fizikos katedros darbuotojai jubiliejaus proga linki kolegei Elenai ir toliau sėkmingai dirbuotis, ugdyti jaunąją fizikos mokytojų kartą, taip pat linki geros sveikatos ir neblėstančios energijos.

Prof. S. Jakutis
A. Musneckio nuotr.

Vasara devanoja rudeniui paskutinius savo žiedus. Gal todėl jie tokie ryškūs, sugėrę visą vasaros karštą ir spalvas. Tarsi vienas iš tokių žiedų - mūsų Virginija, turinti savyje jurgino puošnumo, kardelio grakštumo, smilgos lankstumo... Tai išoriniai bruožai, kurie

Lyg margaspalvis žiedas...

pirmiausia krinta į akis stebinti miela bendradarbi Virginija Tamulienė.

O kas gi slypi šios jaunatviškos moters viduje? Per 20 metų dirbdami vienoje katedroje, įsitikinome jos širdies gerumu, noru padėti bėdoje ir džiuginti šventėje. Stebina jos begalinė energija, valingumas. Kol dauguma dėstytojų (o gal ir studentų?) dar vartosi šiluose pataluose, Virginija bet kuriuo metu laiku, be kokiu oru sukiksi besimankštinančia stadione.

Viską ji suspėja! Ir skanių valgių sūnui ir vyrui pagaminti, ir aplankyti atimuosius savo gimtajame mieste Kaune, ir surengti naujas

studentų dailės parodėles fakultete, ir mokyti dailės pradmenų pačius mažiausius vaikų klube. O kur dar nauji spektakliai, parodos, kurias mūsų kolege visada aplanko pirmoji.

Tačiau daugiausiai laiko ir jėgų atima darbas Institute. Virginija - puiki ir kūrybinga dailės dėstytoja, sugebanti išmokyti piešti bet kurį tonorintį studentą, suteikianti daug metodinių žinių. Savo mokslinė produkcija vyr. asistentė Virginija Tamulienė neatsilieka nuo kai kurių Instituto docentų. Vienas iš sudėtingiausių darbų fakultete - vadovavimas pedagoginėms praktikoms - irgi nemažai metų buvo patikėtas jai.

teiraudavosi telefonu. Man dėstytoja yra labai brangus žmogus, jaučiu, kad turiu tvirtą užnugarį. Ji yra ne tik mokyta šviesus žmogus, bet ir giliai tikinti. Vis mane pamoko, kad nereikia priešui atsakyti pykčiu, verčiau pataria pasimelsti už tą žmogų, kad Dievas jam apšviestų protą.

Esu dėkinga likimui, kad pažinau tokį žmogų, kad galiu iš Jos trykstančios energijos pasisemti sau stiprybės. Pamenu, kai dar buvo geresni laikai, dėstytoja su kukliomis vaišėmis aplankydavo ir senelius.

Iš Jos pasakojimų aš sužinau daug ką apie Institutą. Ypač daug kalba apie studentus. Ne vienas iš jų yra padėjusi. Dažnai savo laisvalaikį jiems paaukoja. Iš to galima suprasti, kaip dėstytoja myli savo darbą ir studentus.

Ta proga noriu savo dėstytojai palinkėti sveikatos. Noriu, kad iš Jos veido neišnyktų tu nuostabiai šilta šypsena. Juk dažnai ir žodžių nereikia, ka žmogaus veidas spinduliuoja gerumu, kilnumu. Noriu, kad studentai ją gerbtų ir mylėtų dar daug metų.

Brangioji dėstytoja, telairmina Jus ir Jūsų šeimą gerasis Dievulis.
Su didžia pagarba ir meile - Jolanta

Laiškas redakcijai

MANO DĖSTYTOJA

Dėstytojos V. Tamulienės gražaus jubiliejaus proga noriu Jūsų laikraštyje "Pedagogas" pasidalyti keliais išgyvenimais apie man brangų žmogų.

Esu Jolanta Lukaitė, I gr. invalidė. Su gerb. dėstytoja V. Tamulienė likimas suvedė 1991 m. Ji mane mokė piešimo. Supratau, kad man buvo lemta pažinti šį jautrų žmogų. Neturėjau lauko vežimėlio, visas dienas praleisdavau lovoje. Ir vieną gražų rytą aš jau vežimėlį turėjau V. Tamulienės dėka. Mes su dėstytoja susidraugavome, dabar aš ją laikau sau artimu žmogumi. Jau penkeri metai ji reguliariai mane lanko. Be jautrumo, mano meloji dėstytoja turi humoro jausmą, labai dažnai mane prajuokina iki ašarų. Po Jos vizito aš pasijaučiu žmonių neužmiršta, kad galiu nuoširdžiai juoktis su brangiu žmogumi tokiais sunkiais laikais. Niekada dėstytojai netrūksta optimizmo, ta liga užkrečia ir mane. Neleidžia sėdėti be darbo, ypač nenori rasti manęs liūdinčios.

Neseniai atsigulčiau į ligoninę ir ką aš būčiau dariusi, jei ne dėstytoja. Kada tik rasdavo laiko, vis atbėgdavo pas mane, kai negalėdavo -

"Saulė" grojo, šoko ir dainavo Svedijoje

Instituto liaudiškos muzikos ansamblis "Saulė" vasarą nedaug ilsėjosi. Nuo 22-30 d. jis buvo išvykęs į tarptautinį Retvikos folkloro festivalį Svedijoje. Tai vienas iš didžiausių tarptautinių renginių, kuriame dalyvavo "Saulė". Be mūsų, šiame kurortiniame miestelyje vykusiame festivalyje dalyvavo folkloriniai ansambliai iš Argentinos, Airijos, Belgijos, Bosnijos-Herzegovinos, Kenijos, Kipro, Palestinos, Rusijos, Šveicarijos, Svedijos.

Atvykę į Retviką iš karto pastebėjome, kad festivalio nuotakomis gyvena visas miestelis. Ypač margas ir šventiškas buvo dalyvių paradas į parką, kuriame vyko festivalio atidarymas ir pagrindiniai renginiai. Visą dalyvių koloną šiltai sveikino žiūrovai, kurių buvo tikrai labai daug. Atidarymo koncerte dalyvavo ne visi kolektyvai, nes jis būtų užsitęsęs gana ilgai.

"Saulės" ansamblis gyveno nedidelėje, bet jaukioje mokykloje. Nors nakvoti teko ant grindų, diskomforto nejautėme. Naudojomės visu mokyklos inventoriumi, patys gaminomės valgį, laisvalaikį žaidėme krepšini ir t.t.

Antrąją viešnagės dieną mūsų "stovykla" aplankė regiono dienraščio "Falu kariren" žurnalistas Tomas Ros. Jis domėjosi mūsų ansamblio atliekama muzika ir šokiais, pirmaisiais išpūdziais festivalyje. Kitą dieną žurnalistas lankėsi mūsų koncerte Retviko miesto centre ir daug fotografavo.

Festivalio organizatoriai iš pradžių stengėsi "Saulės" "neapsunkinti" koncertų gausumu ir skyrė dvi dienas laisvas. Tačiau po pirmojo koncerto ir gerų atsiliepimų spaudoje organizatoriai mums suplanavo daug daugiau koncertų ir iškart pasirūpino reklama.

Karštą vasaros dieną net

stovėti saulėje ilgai nesinori, o ką jau bekalbėti apie šokius! Reikia pagirti mūsų šokėjus, kurie koncertuose šoko tikrai gražiai. O į po koncertų vykusius nuotaikingus šokius ir žaidimus aktyviai įsijungdavo ir žiūrovai. Po kiekvieno koncerto švedai ir kitų šalių turistai noriai su mumis bendravo, pirkto ansamblio audiokasetių ir kompaktinių diskų.

Kiekvieną vakarą Retviko parke vyko įvairių šalių vakaronės. Ypač linksmai vyko Palestinos ir mūsų ansamblių vakarai, nes nuo pat festivalio pradžios šių šalių ansamblių jautė simpatijas vieni kitiems. Įdomu ir juokinga buvo žiūrėti, kaip palestinietės mokėsi šokti su klumpėmis, o lietuvaitės - temperamentingų palestiniečių šokių.

"Saulė" festivalyje ne tik pati koncertavo, bet galėjo pasižūrėti ir kitų šalių kolektyvų koncertų. Temperamentu ir puikia atlikimo technika sužavėjo "Argentina de Danzas" (Argentina), "El Funanun" (Palestina) ir "Vasilizia" (Kipras) ansamblių šokėjai. Kaip visada, egzotiškai atrodė afrikiečiai, tačiau šįkart matyta "Nakhabuka Dance Troupe" iš Kenijos ypatingo išpūdzio nepadarė, nes pernai Velse vykusiam konkurse teko matyti nepalyginamai brandesnį Afrikos kolektyvą iš Lesoto. Rusijai festivalyje atstovavo folklorinis ansamblis iš Čiuvašijos. Su juo mūsų šokiams teko kartu koncertuoti vienoje iš pagrindinių Retviko parko, kur vyko daugiausiai koncertų, scenų.

Festivalio organizatoriai pakvietė "Saulės" ansamblį ir "O'Donohoe group" iš Airijos pakoncertuoti Retviko festivalio rėmėjams. Sie liko sužavėti lietuvių pasirodymu ir norėtų mūsų kolektyvą matyti kituose festivaliuose.

Retviko festivalio uždarymo koncerte pasirodė geriausi kolektyvai. Malonu, kad tarp jų buvo ir "Saulė". Po mūsų koncerto sausakimša salė bisavo, tuo išreiksdama sušlavėjimą. Po koncerto įvyko šventinis fejerverkas. Tokio

gražaus ir išnūdingo daugelis mūsų dar nebuvo matę.

Atsisveikinę su Retviku, išvykome namo, tačiau pakeliui dar visą dieną praleidome Švedijos sostinėje Stokholme. Daugelis, nors ir gerokai pavargę, stengėsi aplankyti žymiausias jo vietas, užsuko į muziejus, pavaikščiojo senamiesčio gatvelėmis. Lietuvaičiai siuvenyrų ne itin kokių prisipirko, nes kainos Švedijoje gan didelės, tačiau gražių prisiminimų ir išpūdzijų namo tikrai parvežė.

Grižusi namo, "Saulė" gavo laišką iš Šveicarijos, kuriame žmogus, įsigijęs Svedijoje ansamblio kompaktinį diską, rašo, kad norėtų plačiau susipažinti su lietuvių liaudies dainomis, gauti jų

natas. O ansamblių dar trumpų atostogų vėl kibo į darbą. Rugpjūčio 27 d. ansamblis šiaulių kaimiškos muzikos klube "Juone pastuoge" surengė pirmojo savo kompaktinio disko ir audiokasetės pristatymą šiauliečiams. Na, o rugpjūčio 30 d. "Saulė" kartu su Instituto merginų chorą "Cantus" išvyko į Francūziją, kur surengs koncertų Paryžiuje, Strasbūre ir kituose miestuose.

Rūta BARKAUSKAITĖ

Z. Ripinskio nuotraukose: Retviko festivalio akimirkos.

Kurčiųjų problemos laukia sprendimo

1996 m. rugpjūčio 23-24 dienomis vyko Lietuvos kurčiųjų draugijos (LKD) XI suvažiavimas. Iš viso LKD Lietuvoje yra užregistruvusi 5117 kurčiųjų (1991 m. jų buvo 5011). Daugiau nei šimtu padidėjęs kurčiųjų skaičius verčia susirūpinti. Bendra šalyje gyvenančių kurčiųjų skaičių sudaro 2578 vyrai ir 2539 moterys; 1017 kurčiųjų - iki 16 metų. Miestuose ir miesto tipo gyvenvietėse gyvena 3541 kurčiasis, kaimo vietovėse - 1576.

Per pastarąjį penkmetį kurčiųjų rehabilitacijos klausimams spręsti įkurtas Tarpžinybinis surdologijos centras, susikūrė Vilniaus tėvų, auginančių kurčius vaikus, bendrija "Pagava", Tauragėje - analogiška bendrija "Prasmė", Kaune - nepriuginčio jaunimo klubas. Kūrybiškai jaunimo ir vaikų kultūrinė veikla organizuoja Lietuvos specialiosios kūrybos draugija "Gubojas" ir ypač Vilniaus senamiesčio vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė".

Labai svarbiu įvykiu tapo Lietuvos kurčiųjų draugijos priėmimas tikrąja nare į Pasaulinę kurčiųjų federaciją.

Gana sudėtinga tokių žmonių padėtis Lietuvoje. Nepaisant to, kad Lietuvos Vyriausybė, kompensuodama negalės žmonių ribotas galimybes, teikė ir teikia įvairių lengvatų, tačiau ekonominis valstybės nuosmūkis, palietęs beveik visus gyventojus, dar skaudžiau palietė neįgalius žmones, tarp jų ir kurčiuosius.

Todėl reikalinga išsami ir gili padėties analizė ir jos pagrindu parengtos efektyvios ir ilgalaikės programos. Iš esmės skiriasi pačių kurčiųjų ir apkurtusių ikikalbinių ir pokaibinių laikotarpiu galimybes ir poreikiai. Kurčiųjų galimybes visose gyvenimo srityse menkesnės, o apkurtusių ikikalbinių laikotarpiu ypač menkos. Dėl ribotų profesinių galių ir dėl negalės pobūdžio jiems daug sudėtingiau gauti darba. Negalė ir aplinkinių neigiama reakcija dažnai tampa asmenybės degradacijos priežastimi. Žemas asmenų, turinčių klausos negalę, profesinis parengimas, darbo našumas ir kokybė. Tad darbdaviai nenoriai samdo tokius žmones, jiems dažniausiai belieka tenkintis ne kvalifikuotu darbu, už kurį mokamas mažesnis atlyginimas, todėl žemas jų pragyvenimo lygis. Taigi šiuo metu Lietuvos kurčiųjų gyvenimė ypač svarbi problema - jų profesinio rengimo kokybės gerinimas bei profesijų ir specialybių rato išplėtimas. Todėl viena iš suvažiavimo priimtų pagrindinių veiklos krypčių - rūpintis, kad būtų sukurta visų mokymo pakopų profesinio rengimo, kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo sistema, kad kur tieji galėtų pasirinkti kuo daugiau specialybių.

Taciau svarbiausia Lietuvos kurčiųjų draugijos ateities veiklos kryptis, kaip pažymėjo savo ataskaitoje LKD Centro valdybos pirmininkas P. Gasiūnas, yra kurčiųjų ugdymo, mokymo, švietimo uždaviniai, gestų kalbos tyrimo darbai bei jos vartojimo sferos plėtimas. Draugija tapo Pasaulinės kurčiųjų federacijos nare, atsiranda galimybė bendrauti su kitų valstybių kurčiųjų organizacijomis, gestų tyrimo, surdopedagogikos institucijomis.

1995 m. Lietuvos Vyriausybė gestų kalbą pripažino kurčiųjų kalba. Kartu Lietuvoje kurčiųjų bendruomenė buvo pripažinta savita kalbine ir kultūrine mažuma. Keliamas tikslas, kad per tinkamą gestų kalbos mokymo bei bendravimo ją lygį būtų galima realizuoti lygias kurčiųjų galimybes visuomenėje. Suvažiavime buvo akcentuojama mintis, kad pasirodęs lietuviškų gestų žodynelis jau yra gera pradžia. Dar norėtusi pridurti, kad šio žodynelio sudarymo idėja ir jo rengimo pradžia buvo mūsų Pedagoginiame institute, Specialiosios pedagogikos katedroje, vykdam 1992-1994 m. Vyriausybės užsakyta tema "Vaikų ir suaugusių asmenų, turinčių vystymosi sutrikimų, korekcinis ugdymas ir jų socialinė adaptacija". Šio žodynelio rengimas ir buvo viena iš šios temos potemių (jos vadovai - doc. A. Ališauskas ir A. Adomavičius).

Džiugu, kad bendromis jėgomis su Vilniaus kurčiųjų mokyklos pedagogais bei su LKD Centro valdyba žodynelis parengtas spaudai. LKD Centro valdyba surado lėšų, 1995 metais jis buvo

išleistas.

Suvažiavime buvo akcentuojama, kad būtina tirti gestų kalbą, taip pat organizuoti gestų kalbos specialistų rengimą, parengti žymiai didesnės apimties gestų kalbos žodyną, rengti gestų kalbos vertėjus, rengti pradedančiųjų vertėjų rengimo programas. LKD XI suvažiavimas Lietuvos kurčiųjų draugijos 1996-2000 metų pagrindinėse veiklos kryptyse šioms klausimams pritarė ir nutarė siekti, kad gestų kalbos vertėjų paslaugos būtų prieinamos visiems kurtiesiems įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse. Nutarta tirti lietuvių gestų kalbą ir ateityje rengti ir leisti lietuvių gestų kalbos žodynus.

Nors yra tam tikrų teigiamų poslinkių organizuojant vaiku, turinčių klausos negalę, mokymą ir auklėjimą, kurio organizavimui teigiamos įtakos turėjo ir turi Tarpžinybinio surdologijos centro įkūrimas, jo leidžiama metodinė literatūra ir kt., suvažiavimas, išnagrinėjęs kurčiųjų ugdymo problemas, konstatavo nepatenkinamą padėtį kurčiųjų ugdymo srityje ir priėmė šiuo klausimu specialią rezoliuciją. Joje nurodoma, kad Lietuvos kurčiųjų draugija pagal galimybes nuosekliai remia kurčiųjų ugdymo įstaigų materialinę ir metodinę bazę, rūpinasi kurčiųjų išsilavinimu ir jų profesine ateitimi, skatina ugdymo įstaigas ieškoti naujų ir efektyvių mokymo metodų, o pedagogus ragina kelti kvalifikaciją ir kuo daugiau vartoti gestų kalbą pamokų ir pratybų metu. Konstatuojama, jog dėl Lietuvoje diegto ir puoselėto vienintelio žodinio mokymo metodo ir nesant vieningos kurčiųjų ugdymo koncepcijos bei galimybės ikimokyklinio amžiaus vaikams augti gestų kalbos aplinkoje, o vyresniesiems mokyti ir įgyti vidurinį išsilavinimą gestų kalba, pagaliau dėl mokymosi motyvacijos stokos šiuo metu kurčiųjų švietimo ir išsilavinimo būklė ypač bloga. Nėra sąlygų įgyti vidurinį, aukštesnįjį ir aukštąjį išsilavinimą ir praktškai nėra kurčiųjų, dirbančių intelektualinį darba.

Suvažiavimas, atsižvelgdamas į blogą kurčiųjų ugdymo būklę, rekomendavo LKD respublikinei valdybai kreiptis į Respublikos Vyriausybę bei į Lietuvos švietimo ir mokslo ministeriją ir skubos tvarka įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

*kuo greičiau baigti rengti kurčiųjų ugdymo koncepciją ir sudaryti sąlygas kurtiesiems rinktis mokymo metodą ir ugdymo įstaigą, atsižvelgiant į tėvų pageidavimus ir vaiko galimybes;

*sudaryti sąlygas kurtiesiems įgyti vidurinį išsilavinimą ir siekti aukštesniojo ar aukštojo išsilavinimo; besimokantiems integruotai teikti gestų kalbos vertimo paslaugas;

*prieš kuriant naujas kurčiųjų ugdymo įstaigas, ypač rajonuose, išsiaiškinti specialistų, metodinės bei materialinės bazės potencialą, susipažinti su vaikų kontingentu (amžius, klausos sutrikimo laipsnis ir kitos negalės), išnagrinėti tėvų pageidavimus ir pasiūlymus;

*kuo skubiau sukurti ankstyvojo kurčiųjų vaikų ugdymo centrą ir jo pagrindu suformuoti lankscią ankstyvosios pagalbos šeimai tarnybą;

*specialiuosius mokytojus ir ateityje skatinti kelti kvalifikaciją ir siekti surdopedagoginio išsilavinimo;

*sisteminti lietuvių gestų kalbą, pamažu nuo totalinės komunikacijos pereiti prie dvikalbio mokymo būdo kurčiųjų darželiuose ir mokyklose bei kitose ugdymo įstaigose.

XI LKD suvažiavimas patvirtino nuostatą ir ateityje bendradarbiauti su kurčiųjų ugdymo įstaigomis, keistis patirtimi ir idėjomis, remti jų materialinę ir metodinę bazę, paselėti gestų kalbą išsilavinusios kurčiųjų bendruomenės labui.

Manyčiau, kad šiame suvažiavime gyventos problemos pasižymi savo aktualumu, o jas sprendžiant galėtų prisidėti ir mūsų Institutas. Tai susiję visu pirma su Socialinės pedagogikos ir psichologijos bei Specialiosios pedagogikos katedru, taip pat viso Specialiosios pedagogikos fakulteto bei Specialiojo ugdymo mokslo centro darbo kryptimi ir paskirtimi. Bet tam reikalingas dar glaudesnis mūsų bendradarbiavimas su Lietuvos kurčiųjų draugija, su Tarpžinybinio surdologijos centru ir abipusė iniciatyva, sprendžiant šias problemas.

Prof. habil. dr. Vytautas KARVELIS,
Socialinės pedagogikos ir psichologijos katedros
vedėjas

PEDAGOGAS

REDAKTORIUS
Z. RIPINSKIS

Redakcijos adresas: P. Višinskio 25, Šiauliai.
Tel.: 438885, faks. 435459

Spausdino "Tiltago" spaustuvė, Vasario
16-osios g. 54, Šiauliai. Tiražas 1000 egz.
Užsak. Nr. 2662 SL 575.